

Türkiye'nin Dijital Rekabetçilik Performansının İmd 2024 Verileriyle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi¹

Zafer Yıldırım²

Turgay Yıldırım³

Özet

Dijitalleşme, çağımızın en önemli dönüşüm dinamiklerinden biri haline gelmiş ve ülkelerin ekonomik büyüme, rekabetçilik ve sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin merkezine yerleşmiştir. Dijital teknolojiler yalnızca üretim süreçlerini değil, bilgi akışını, kurumsal yönetim kalitesini ve toplumsal etkileşim biçimlerini de derinden etkilemiştir. Bu nedenle dijital rekabetçilik, ülkelerin dijital teknolojileri üretme, uygulama ve toplumsal faydaya dönüştürme kapasitesini ölçen çok boyutlu bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Dijital rekabet gücü yüksek ülkeler, bilgi temelli ekonomilere daha hızlı geçiş yapmakta, yenilikçilik potansiyelini artırmakta ve küresel ekonomide stratejik avantaj elde etmektedir. Bu çalışma, Türkiye'nin dijital rekabetçilik performansını IMD 2024 Dünya Dijital Rekabet Endeksi (World Digital Competitiveness Index) verilerine dayanarak, endekste ilk 10 sırada yer alan ülkelerle karşılaştırmalı olarak değerlendirmektedir. Çalışmanın amacı, Türkiye'nin dijitalleşme düzeyini belirleyen üç temel kriter olan Knowledge (bilgi üretimi ve aktarımı), Technology (teknolojik altyapı ve yatırımlar) ve Future Readiness (geleceğe hazırlık kapasitesi) boyutlarında mevcut durumunu incelemek ve gelişmiş ülkelerle arasındaki performans farklarını ortaya koymaktır. Araştırma yönteminde IMD 2024 verileri temel alınmış, karşılaştırmalı analiz yaklaşımı benimsenmiştir. Türkiye'nin her bir kriterdeki puanı, endekste ilk 10 sırada yer alan ülkelerin en yüksek ve ikinci en yüksek skorlarıyla karşılaştırılmış; veriler tablo ve grafikler aracılığıyla

- 1 Bu çalışma, 24-25 Ekim 2025 tarihlerinde çevrimiçi olarak düzenlenen 5. Uluslararası Dijital İşleme, Yönetim ve Ekonomi Kongresi'nde (ICDBME2025) özet hali sözlü bildiri olarak sunulan çalışmanın gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.
- 2 Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-7554-4112
- 3 Doktora Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-2865-2599

görselleştirilmiştir. Analizler yalnızca ham puanlar üzerinden yürütülmüştür. Elde edilen bulgular, Türkiye'nin dijital rekabetçilik performansının gelişmiş ülkelerin oldukça gerisinde olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin genel puanı 50,03 olup, Singapur (100), İsviçre (93,15) ve Danimarka (91,99) gibi dijital lider ülkelerin yarısından daha düşüktür. Knowledge kriterinde Türkiye 44,28 puan ile İsviçre (95,9) ve Singapur (95,4) karşısında ciddi bir fark yaşamaktadır. Bu durum, dijital bilgi üretimi, araştırma altyapısı ve dijital becerilerde yetersizlikleri ortaya koymaktadır. Technology kriterinde Türkiye'nin 44,39 puanla son sırada yer alması, dijital altyapı yatırımları, teknoloji transferi ve Ar-Ge harcamalarında gelişmiş ülke ortalamasının oldukça altında kaldığını göstermektedir. Future Readiness kriterinde ise Türkiye 54,41 puanla Singapur (100) ve Danimarka (96,72) karşısında düşük bir konuma sahiptir. Bu bulgu, toplumun dijital dönüşüme adaptasyon düzeyinin, yenilikçilik kapasitesinin ve kurumsal hazırlığın sınırlı olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, Türkiye'nin dijital dönüşüm sürecinde stratejik reformlara ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle dijital eğitim sisteminin güçlendirilmesi, nitelikli insan kaynağının artırılması, dijital altyapı yatırımlarının bölgesel düzeyde dengelenmesi ve kamu-özel sektör iş birliğinin kurumsallaştırılması gerekmektedir.

GİRİŞ

Dijitalleşme 21. Yüzyılın temel ayırt edici unsurlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, sadece bireylerin gündelik yaşamını değil, aynı zamanda ülkelerin kurumsal kapasitelerini, işletmelerin rekabet stratejilerini ve küresel ekonomik düzenin yapı taşlarını da derinden etkilemektedir. Dijitalleşme, üretim süreçlerinin otomasyonu, hizmetlerin çevrimiçi platformlara taşınması ve veriye dayalı karar verme sistemlerinin gelişmesiyle birlikte, ülkelerin kalkınma stratejilerinde kilit bir rol oynamaya başlamıştır (Miethlich et al., 2020; Sabayová and Cervena, 2023). Dijitalleşme, klasik ekonomik büyüme modellerinin ötesine geçerek, bilgiye dayalı kalkınmanın inşasını mümkün kılmaktadır (Meston, 2024).

Bu bağlamda dijital rekabetçilik, yalnızca dijital teknolojilere erişimle sınırlı olmayıp, aynı zamanda bu teknolojileri üretme, uygulama, yaygınlaştırma ve toplumsal faydaya dönüştürme kapasitesini içeren çok boyutlu bir disiplin haline gelmiştir (Laitsou, 2020). Bu açıdan, rekabet gücü, yalnızca maliyet avantajı ya da doğal kaynaklara erişime değil; dijital okuryazarlık, bilişim altyapısı, yenilikçilik kapasitesi ve toplumsal adaptasyon düzeyine bağlı hale de gelmiştir (Folea, 2019; Doru, 2023). Fakat Avrupa Komisyonu tarafından oluşturulan DESI (Digital Economy and Society Index) ve İsviçre merkezli IMD (International Institute for Management Development) tarafından

geliştirilen Dijital Rekabetçilik Endeksi, ülkelerin bu çok boyutlu yapısını ölçerek dijital dönüşüm süreçlerinin uluslararası düzeyde karşılaştırmasına olanak sunmaktadır (Russo, 2019; Gigova, 2020).

IMD Dijital Rekabetçilik Endeksi, ülkeleri “bilgi”, “teknoloji” ve “geleceğe hazırlık” olmak üzere üç kriter altında değerlendirerek hem mevcut dijital kapasiteyi hem de geleceğe yönelik dijital süreçlere uyum sürecini kapsamlı biçimde analiz etmektedir (Martí & Puertas, 2023). “Bilgi” boyutu, dijital altyapıdan ziyade insan kaynağının niteliğini; “Teknoloji” boyutu, ülkelerin dijital sistemleri üretme ve uygulama kapasitesini; “Geleceğe Hazırlık” ise toplumun dijital dönüşüme açıklığını ve yeni teknolojilere uyum sağlama yeteneğini ölçmektedir (Stankovic, 2021). Bu yönüyle endeks, yalnızca mevcut durum analizi değil, aynı zamanda gelecek için stratejik düzeyde bir karar alma mekanizması sunmaktadır.

Türkiye açısından bakıldığında, dijitalleşme yönünde bazı politika önerileri sunulmuş olsa da dijital rekabetçilik endeksi için istenilen düzeye ulaşamadığı görülmektedir. Türkiye’nin performans sıralamasındaki geriliği, yalnızca teknik altyapı eksikliğiyle değil, aynı zamanda kurumsal koordinasyon eksikliği, nitelikli işgücü yetersizliği, Ar-Ge yatırımlarının düşüklüğü ve dijital farkındalığın sınırlı olması gibi yapısal sorunlarla ilişkilidir (Yılmaz, 2021; Özkaya ve Erat, 2022; Aydınbaş & Erdinç, 2023). Dijital becerilerin sınırlı kalması, kamu politikalarının dijital dönüşümü destekleyecek şekilde entegre olmaması ve özel sektörün dijitalleşme seviyesindeki bölgesel farklılıklar, Türkiye’nin genel performansını olumsuz etkilemektedir (Ballı, 2022; İmamoğlu, 2024). Nitekim Pakdemirli (2019), tarım sektöründe dijital dönüşümün hâlen kavramsal düzeyde kaldığını vurgularken; Martincević (2022), dijital rekabetçiliğin başarılı bir şekilde uygulanması için kamu-özel sektör iş birliğinin stratejik önemine dikkat çekmektedir.

Dijital dönüşümün etkileri sadece ekonomik faktörler ile sınırlı değildir. Dijitalleşmenin yaygınlaştırılması, kamu hizmetlerine erişilebilirlik, şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi yönetim mekanizmalarını güçlendirmektedir (Çınarlıoğlu, 2022; Hung, 2022). Bu çerçevede dijital dönüşüm kendi içerisinde hem fırsatlar hem de riskler barındıran bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksel (2022) dijital dönüşümün Türkiye’de bölgesel gelişmişlik düzeyini artırabileceğini belirtirken, Kurt (2020), dijital teknolojilerin istihdam üzerindeki potansiyel risklerine dikkat çekmiştir.

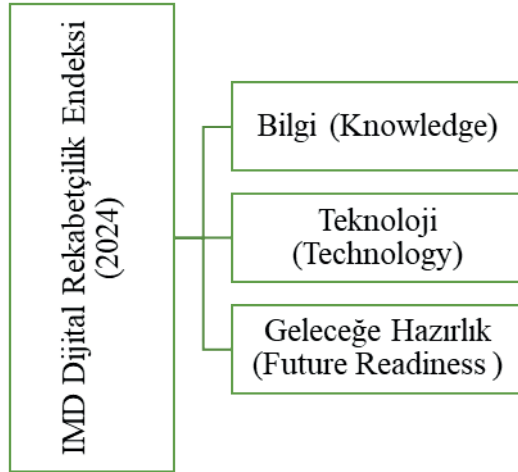
Literatürde, Türkiye’nin dijital rekabetçilik performansına yönelik analizlerde özellikle IMD ve DESI gibi endekslerin kullanıldığı; bu çalışmaların büyük çoğunluğunda Türkiye’nin üç boyutlu endeks yapısında

genellikle “future readiness” kriterinde daha düşük performans sergilediği görülmektedir (Lixandr, 2018; Doru, 2023; Martincević, 2022). Bunun temel nedenleri arasında dijital eğitim altyapısının eksikliği, girişimcilik faktörünün yetersizliği ve dijital güvenlik politikalarının zayıflığı yer almaktadır. Dijital dönüşüm süreçlerinin sadece teknik boyutta değil, aynı zamanda kültürel, sosyal ve politik düzeyde de değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Folea, 2019; Özkaya, 2022).

Bu bağlamda bu çalışmanın temel amacı, IMD 2024 Dijital Rekabetçilik Endeksi kapsamında Türkiye'nin dijital performansını üç kriter özelinde (bilgi, teknoloji, geleceğe hazırlık) karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirerek Türkiye'nin dijitalleşme sürecindeki güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konulmasıdır.

1. DİJİTAL REKABETÇİLİK ENDEKSİ

IMD Dijital Rekabetçilik Endeksi, ülkelerin dijital rekabetçilik kapasitesini ölçmek ve bu kapasitenin ekonomik gelişime olan yansımalarını değerlendirmek için oluşturulmuş bir endekstir. Endeks, aynı zamanda ülkelerin dijital dönüşüme ne kadar hazır olduklarını belirlemek için bir kaynak vazifesi de görmektedir. IMD Dijital Rekabetçilik Endeksi 2024 yılı kapsamında 11 ülkenin dijital rekabetçilik performansını eşit şekilde ağırlıklandırılmış (0,33) üç ana kriter olan bilgi, teknoloji ve geleceğe hazırlık kriterleri üzerinden değerlendirmiştir (IMD, 2024). Endeksin genel yapısı aşağıda Şekil 1 ile gösterilmiştir.

Şekil 1. 2024 Yılı IMD dijital rekabetçilik endeksi kriter yapısı (IMD, 2024)

Knowledge/Bilgi: Bilgi kriteri ülkelerin dijitalleşme sürecinde insan merkezli bilgi ve beceri kapasitesine odaklanan bir kriterdir. Dijital beceriler, eğitim sistemlerinin dijitalleşmeye ne kadar adapte olduğunu ve dijital okuryazarlık gibi unsurların ne ölçüde istifade ettiğini göstermektedir. Ayrıca, ülkelerin dijital bilgilere erişimi, yenilikçi eğitim yöntemleri ve bilgi temelli hizmetler de bu kriter kapsamında değerlendirilmektedir (Baller et al. 2016).

Technology/Teknoloji: Teknoloji kriteri ülkelerin dijital alt yapılarının performansı ve kalitesine odaklanmaktadır. İnternet hızları, mobil cihaz erişimi, geniş bant internetin yaygınlığı ve ülkelerin dijital altyapılarındaki gelişmişlik seviyesi bu kategorinin altında değerlendirilmektedir. Ayrıca, teknoloji yatırımları ve Ar-Ge harcamaları da yine bu kriterin önemli bir parçası olmaktadır (Mazzucato, 2013).

Future Readiness/Geleceğe Hazırlık: Geleceğe hazırlık kriteri, dijitalleşme stratejileri, dijital dönüşüm politikaları ve ülkelerin bu dönüşüme yönelik hazırlıklarına odaklanan bir kriterdir. Bu kriter, inovasyon kapasitesi, dijital stratejilerin uygulanma başarısı ve sürdürülebilirliği gibi unsurları kapsamaktadır. Ayrıca, dijital ekonomiye adaptasyon ve endüstri 4.0'a hazırlık da bu kriterin önemli unsurları arasında yer almaktadır (Brynjolfsson & McAfee, 2014).

IMD Dijital Rekabetçilik Endeksi, bu üç kriteri dikkate alarak analizler yapmakta ve daha sonra bu üç kriterin sonuçlarını birleştirerek ülkelerin genel sonuç puanlarını 0 ve 100 arasında listelemektedir (IMD, 2023).

2. METODOLOJİ

Bu çalışmada, Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü (IMD) tarafından yayımlanan 2024 Dünya Dijital Rekabet Endeksi (World Digital Competitiveness Index) verileri esas alınarak, Türkiye'nin dijital rekabetçilik performansı karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada, endeksin genel sıralamaları ile birlikte Bilgi (bilgi üretimi ve aktarımı), Teknoloji (teknolojik altyapı ve yatırımlar) ve Geleceğe Hazırlık (geleceğe hazırlık kapasitesi) kriterleri öncelikli değerlendirme parametreleri olarak benimsenmiştir. Araştırma için seçilen ülkelerin puanları sistematik biçimde derlenerek Microsoft Excel ortamında görselleştirme işlemleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda tablolar ve bar grafikler aracılığıyla Türkiye'nin puanları, endeks sıralamasında ilk 10'da yer alan ülkelerle karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Araştırmada, açıklayıcı ve betimleyici karşılaştırma tekniği benimsenmiştir. Elde edilen grafikler çalışmanın bulgular ve sonuç bölümlerinde değerlendirilmek üzere temel veri kaynakları olarak kullanılmıştır.

2.1. Çalışmanın Veriseti

Bu çalışmada kullanılan veri seti, IMD (International Institute for Management Development) tarafından yayımlanan 2024 Dünya Dijital Rekabet Endeksi raporundan derlenmiştir. Endeks kapsamında ülkeler dijital rekabetçilik düzeylerine göre genel bir puanla sıralanmakta; bunun yanında üç alt boyutta (Bilgi, Teknoloji ve Geleceğe Hazırlık) performans puanları ayrı ayrı sunulmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada ele alınan örneklem grubu; endeks sıralamasında ilk 10 sırada yer alan ülkeler ile Türkiye'yi içermektedir. Söz konusu ülkelerin genel puanları ile üç alt kriterdeki puanları tabloya aktarılmış, ülkelerin karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilmesi amacıyla yapılandırılmıştır.

Tablo 1. 2024 Yılı dijital rekabetçilik endeksi verileri

Ülkeler	Genel Sıralama	Bilgi	Teknoloji	Geleceğe Hazırlık
Singapur	100.00	95,4	97,58	100
İsviçre	93.15	95,9	88,16	88,38
Danimarka	91.99	85,76	86,48	96,72
ABD	91.31	88,62	93,31	85
İsveç	90.42	91,33	83,37	89,55
Güney Kore	88.62	85,03	80,56	93,24
Hong Kong SAR	88.11	88,27	89,5	79,55
Hollanda	87.03	84,89	83,45	85,73
Tayvan (Çin- Taipei)	86.33	77,7	86,28	87,98
Norveç	84.58	77,92	86,78	82,01
Türkiye	50.03	44,28	44,39	54,41

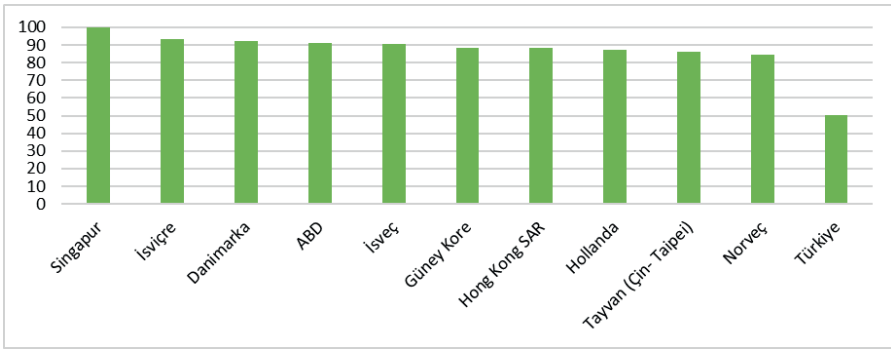
Tablo 1’de genel sıralamada ilk 10’da yer alan ülkeler ile Türkiye’nin söz konusu dört göstergeye ilişkin puanları yer almaktadır. Veriler doğrudan IMD 2024 raporundan alınmış ve tablolaştırılmıştır. Amaç, karşılaştırmalı olarak değerlendirme yapılmasına olanak tanıyacak bir temel veri seti oluşturmaktır. Tablo, yalnızca sayısal bilgilere dayalıdır; analiz ve değerlendirme bulgular bölümü kapsamında sunulacaktır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, Türkiye’nin dijital rekabetçilik performansı; “Bilgi” (bilgi üretimi ve aktarımı), “Teknoloji” (teknolojik altyapı ve yatırımlar) ve “Geleceğe Hazırlık” (geleceğe hazırlık kapasitesi) olmak üzere üç temel

alt kriter üzerinden karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Türkiye'nin performansı, endeks sıralamasında ilk 10'da yer alan ülkelerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş; elde edilen veriler tablo ve grafikler aracılığıyla görsel olarak sunulmuştur. Araştırma kapsamında ilk olarak genel sıralama sonuçları grafik yardımıyla açıklanmış daha sonra her bir kriter için ayrı ayrı grafikler oluşturularak, ülke puanlarının karşılaştırmalı dağılımı değerlendirilmiş ve bu bulgular ışığında Türkiye'nin güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiştir.

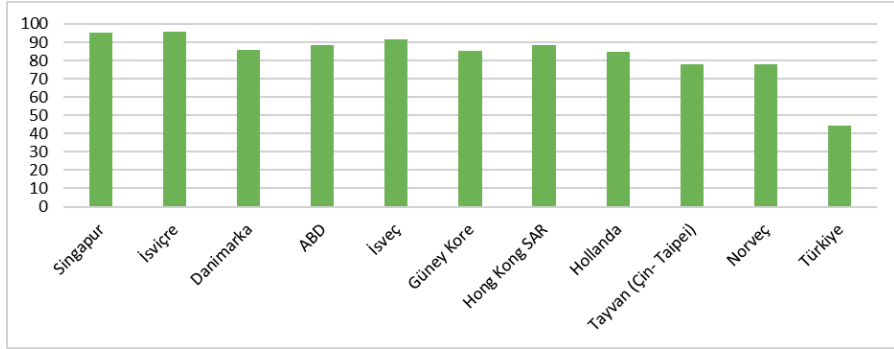
Ülkelerin genel sıralama sonuçlarına ilişkin değerlendirmeler yapılabilmesi için aşağıda Şekil 2' de 11 ülkeye ilişkin performans sıralama skorları gösterilmiştir.

Şekil 2. Ülke sıralamalarına ilişkin genel performans skorları

Şekil 2' de Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı 11 ülkeye ilişkin dijital rekabetçilik performansı genel sıralamaları incelendiğinde; Singapur 100 puan ile birinci sırada, İsviçre 93,15 puan ile ikinci sırada, Danimarka 91,99 puan ile üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür. Bu sonuçlara karşın Türkiye ise 50,03 puan ile ülkeler arasında sonuncu sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

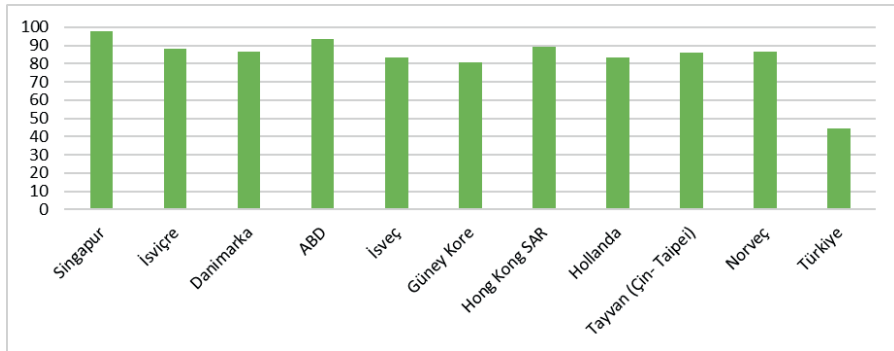
Bilgi kriteri, bir ülkenin dijital rekabetçiliğini etkileyen bilgi üretimi, bilimsel kapasite, araştırma altyapısı ve eğitime yapılan yatırımlar üzerinden değerlendirilir. IMD tarafından belirlenen bu kriter; yükseköğretim kalitesi, araştırmacı sayısı, yayın performansı, dijital beceriler ve bilgiye erişim düzeyi gibi alt değişkenleri içerir. Bu nedenle, dijital dönüşümde sürdürülebilirlik için kritik bir belirleyicidir. Buna göre "Bilgi" kriteri için elde edilen bulgular aşağıda Şekil 3. ile gösterilmiştir.

Şekil 3. “Bilgi” kriteri için elde edilen bulgular

Şekil 3’de, IMD 2024 verilerine göre dijital rekabetçilikte ilk 10 sırada yer alan ülkelerin yanı sıra Türkiye’nin Bilgi kriterine ait puanları sunulmaktadır. En yüksek puanı İsviçre (95,9) ve Singapur (95,4) alırken, Türkiye 44,28 puan ile açık ara en düşük değere sahiptir. İlk beş içerisinde ABD (88,62), İsveç (91,33) ve Hong Kong SAR (88,27) dikkat çekerken; Tayvan (77,7) ve Norveç (77,92) gibi ülkeler ortalama seviyede yer almaktadır.

Teknoloji kriteri, iletişim altyapısı, yatırım ortamı, teknoloji transferi, dijital girişimcilik ve kamu-özel sektör iş birlikleri gibi göstergeleri kapsamaktadır. Etkin bir teknoloji ekosisteminin sürdürülebilirliği dijital ekonomiye entegrasyonun temel taşı olarak değerlendirilmektedir. Buna göre “Teknoloji” kriteri için elde edilen bulgular aşağıda Şekil 4. ile gösterilmiştir.

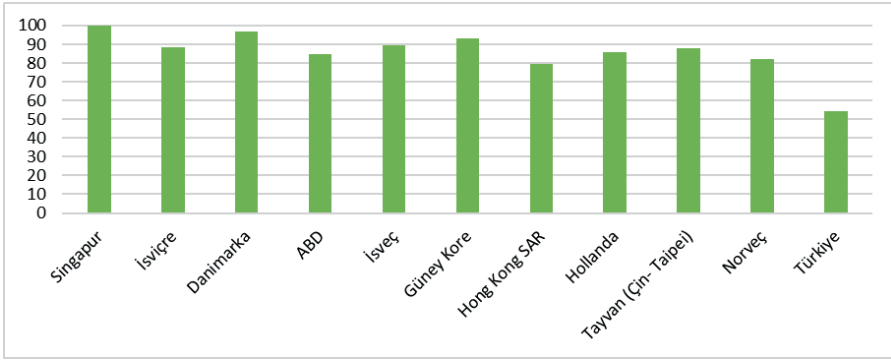

Şekil 4. “Teknoloji” kriteri için elde edilen bulgular

Şekil 4’de, IMD 2024 verileri doğrultusunda dijital rekabetçilik sıralamasında önde gelen ülkelerin Teknoloji kriterine ait puanları yer almaktadır. En yüksek puanı Singapur (97,58) alırken, onu ABD (93,31) ve

Hong Kong SAR (89,5) izlemektedir. Türkiye ise yalnızca 44,39 puan ile en alt sırada yer almakta, diğer tüm ülkelerden belirgin biçimde ayrılmaktadır. İsviçre (88,16), Danimarka (86,48) ve Norveç (86,78) gibi ülkeler ise üst-orta performans grubu içinde yer almaktadır.

Geleceğe Hazırlık, ülkelerin dijital dönüşüm süreçlerine ne ölçüde hazır olduklarını gösteren dinamik bir göstergedir. Bu kriter, bireylerin dijital becerileri, kamu politikalarının adaptasyon düzeyi, işletmelerin esnekliği, yeni teknolojilere entegrasyon kapasitesi ve dijital inovasyona açıklık gibi unsurları kapsamaktadır. Dijitalleşmenin sürdürülebilirliği ve uzun vadeli etkileri açısından kritik bir belirleyici niteliği taşımaktadır. Buna göre “Geleceğe Hazırlık” kriteri için elde edilen bulgular aşağıda Şekil 5. ile gösterilmiştir.

Şekil 5. “Geleceğe hazırlık” kriteri için elde edilen bulgular

Şekil 5’de, IMD 2024 verilerine göre en yüksek dijital rekabetçiliğe sahip 10 ülke ve Türkiye’nin Geleceğe Hazırlık puanları karşılaştırılmaktadır. En yüksek puan Singapur’a (100) ait olup, onu Güney Kore (93,24) ve Danimarka (86,72) gibi ülkeler izlemektedir. Türkiye ise 54,41 puan ile en son sırada yer almakta ve en yakın ülke olan Norveç’ten dahi yaklaşık 28 puan geride bulunmaktadır. Diğer ülkelerin tamamı 79 puanın üzerindedir.

4. SONUÇ

Dijitalleşme, bilgi temelli ekonomiye geçişin temel aktörü olarak, ülkelerin sadece ekonomik rekabet gücünü değil, aynı zamanda sosyal refah düzeyi ile birlikte kurumsal kapasitelerini de doğrudan etkilemektedir (Miethlich, 2020; Laitso, 2020). Dijital teknolojilerin üretimi, uygulanması, yaygınlaştırılması ve sürdürülebilir şekilde yönetilmesi, temel kalkınmanın ötesinde bir rekabet üstünlüğü haline gelmiştir (Folea, 2019; Martí &

Puertas, 2023). Bu çalışmada, Türkiye'nin dijital rekabetçilik performansı, IMD 2024 Dijital Rekabetçilik Endeksi verileri temel alınarak; bilgi, teknoloji ve geleceğe hazırlık olmak üzere üç temel boyutta karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Yöntem olarak, Türkiye'nin bu üç boyuttaki konumu gelişmiş ülkelerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş, her bir boyut özelinde zayıf alanlar belirlenmiştir.

IMD 2024 Dijital Rekabet Endeksi verilerine dayalı olarak yapılan bu karşılaştırmalı analiz, Türkiye'nin dijital rekabetçilik açısından gelişmiş ülkelerle arasında ciddi bir performans farkı olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle bilgi üretimi, teknolojik altyapı ve geleceğe hazırlık gibi dijitalleşmenin üç temel boyutunda, Türkiye hem genel puan hem de alt kriterler bakımından düşük seviyede yer almıştır. İlk 10 sırada yer alan ülkeler 80-100 puan aralığında iyi bir performans sergilerken, Türkiye'nin 44-54 puan düzeyindeki performansı, dijital kapasitesinin hem yapısal hem de uygulama açısından sınırlı olduğunu göstermektedir.

Bilgi kriterinde Türkiye, yalnızca genel ortalamanın değil, listedeki en düşük ikinci ülkenin bile oldukça gerisinde yer almıştır. Singapur ve İsviçre'ye kıyasla yaklaşık 50 puanlık fark, Türkiye'nin bilgi altyapısında yapısal zayıflıklar olduğuna işaret etmektedir. Bu fark, yalnızca dijital beceri eksikliğini değil; aynı zamanda üniversite-sanayi iş birliği, dijital eğitim yatırımları ve araştırma fonlarının yetersizliğini de işaret ediyor olabilir. Özellikle dijital yetkinliklerin ekonomik aktörler tarafından yeterince ele alınmaması, Türkiye'nin dijital ekonomiye geçişte problem yaşamasına sebep olmaktadır.

Türkiye'nin Teknoloji kriterine ilişkin performansı, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında ciddi bir yapısal eksikliğin olduğu görülmektedir. Singapur ile arasındaki yaklaşık 53 puanlık fark, yalnızca altyapı yetersizliğini değil, aynı zamanda dijital yatırımların stratejik planlamadan uzak olduğunu da göstermektedir. Bu sonuçlar, Türkiye'nin teknoloji odaklı rekabetçiliğini güçlendirmek adına bütüncül bir politika dönüşümüne ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin geleceğe hazırlık kapasitesinde sergilediği düşük performans, dijital dönüşümün sürekliliğine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Singapur'un tam puan alması, dijital liderliğin yalnızca mevcut altyapıyla değil; stratejik yönelim, dijital yetkinlik ve kurumsal adaptasyonla da mümkün olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin düşük puanı, eğitim sisteminde dijital yeterliliklerin yeterince entegre edilememesi, kurumların değişime dirençli olması ve inovasyon kültürünün istenen düzeyde olmaması ile ilişkilendirilebilir. Ayrıca kamu politikalarının dijital dönüşüme uyum

hızının yetersizliği, geleceğe hazırlık kapasitesini zayıflatır bir diğer etkidir. Bu durum, yalnızca teknolojik değil; sosyo-politik ve kültürel dönüşüm gerektiren bütüncül bir reform ihtiyacına da işaret etmektedir.

Bu durum, Türkiye'nin dijital dönüşüm sürecinde stratejik politika eksikliklerine, plansız AR-GE yatırımlarına, düşük eğitim çıktısına ve kamu-özel iş birliklerinde yaşanan koordinasyon problemlerine işaret etmektedir. Bilgi üretiminde nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesi ve üniversite-sanayi iş birliğinin artırılması, teknoloji kriterinde dijital altyapının yaygınlaştırılması ve yüksek teknolojili girişimlerin desteklenmesi, geleceğe hazırlıkta ise kurumların dijital adaptasyon kapasitesinin güçlendirilmesi temel öncelikler arasında yer almalıdır. Ayrıca dijital okuryazarlık oranlarının artırılması, dijital yönetim kapasitesinin iyileştirilmesi ve sektörel dijital stratejilerin uyumlu biçimde uygulanması, sürdürülebilir dijital rekabetçiliğin gelişimi açısından önemlidir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'nin dijital rekabet gücünü artırabilmesi için sadece teknoloji yatırımı değil; bütüncül ve çok boyutlu bir dijital dönüşüm politikası benimsemesi gerekmektedir. Bu kapsamda uluslararası ölçekte yer alan başarılı örneklerin incelenmesi, veri temelli yönetim uygulamalarının yaygınlaştırılması ve sektörel farkındalık politikalarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

5. Kaynaklar

- Aydınbaş, G., ve Erdiñç, Z. (2023). Endüstri 4.0 yolunda Türkiye ekonomisi üzerine bir değerlendirme. *Sakarya İktisat Dergisi*, 12(2), 187-211.
- Ballı, A. (2022). Türkiye’de dijital dönüşüm ve girişimcilik. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 57(1), 251-279.
- Baller, S., Dutta, S., & Lanvin, B. (2016). *The Global Information Technology Report 2016: Innovating in the Digital Economy*. World Economic Forum.
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies. W. W. Norton & Company.
- Çınaroğlu, E. (2022). Entropi destekli mabac yöntemi ile ab ülkeleri dijital dönüşüm performansı analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(Dijitalleşme), 18-34.
- Doru, Ö. Ü. S., Yıldırım, B., ve Yazar, A. (2023). Analysing the relationship between postmodernism and digital age governance with entropy and mabac methods: The Case of the 2022 EU Digital Economy and Society Index (DESI) Report. *Ege Academic Review*, 23(1), 107-126.
- İmamoğlu, E. (2024). Küresel dijital rekabet gücü: dijital rekabet edebilirlik göstergeleri kapsamında Türkiye üzerinden karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 65-89.
- Folea, V. (2018). Digital competitiveness of european union member states from the perspective of human capital. *European Journal of Engineering and Formal Sciences*, 2(1), 14-24.
- Gigova, T. B., & Arabadzhieva, A. R. (2020, June). Digital competitiveness of bulgarian enterprises–2019. in *iop conference series: Materials Science and Engineering*, 878(1), IOP Publishing.
- Hung, B. Q., & Nham, N. T. H. (2023). The importance of digitalization in powering environmental innovation performance of European countries. *Journal of Innovation & Knowledge*, 8(1), 100284.
- IMD. (2024). World Digital Competitiveness Ranking 2024. IMD World Competitiveness Center. 19 Eylül 2025 tarihinde <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/> adresinden erişildi
- Kurt, A. S. (2020). Dijital dönüşümün ekonomiye etkileri: Türkiye ekonomisi’ne yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(30), 3083-3109.
- Laitsou, E., Kargas, A., & Varoutas, D. (2020). Digital competitiveness in the european union era: the greek case. *Economies*, 8(4), 85.
- Lixăndroiu, D. (2018). Digital competitiveness indicators and the e-government process in Romania. *Journal of smart economic growth*, 3(2), 107-122.

- Martí, Luisa & Puertas, Rosa, (2023). Analysis of European competitiveness based on its innovative capacity and digitalization level. *Technology in Society, Elsevier*, 72.
- Martincevic, I. (2022). The correlation between digital technology and digital competitiveness. *International journal for quality research*, 16(2).
- Mazzucato, M. (2013). The entrepreneurial state: debunking public vs. private sector myths. Anthem Press, *Economia Politica*, 31(1), 103-110
- Meston, T. (2024). [Re] Imagining indigenous educational design: A conceptual manifesto to grow disruptive indigenous digital activists. *Postdigital Science and Education*, 6(1), 72-97.
- Mietlich, B., Belotserkovich, D., Abasova, S., Zatsarinnaya, E., & Veselitsky, O. (2020). Digital economy and its influence on competitiveness of countries and regions. *Revista espacios*, 41(12).
- Özkaya, Y., & Erat, V. (2022). Türkiye’de dijital okuryazarlık çalışmaları: literatüre dayalı nitel bir araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(Dijitalleşme), 240-256.
- Pakdemirli, B. (2019). *Dijital dönüşüm ve ekonomik büyüme* (Doctoral dissertation, Adıyaman University).
- Russo, V. (2019). Digital Economy and Society Index (DESI). European guidelines and empirical applications on the territory. In *qualitative and quantitative models in socio-economic systems and social work*. Cham: Springer International Publishing.
- Sabayová, M., & Červená, K. (2023). Challenges of digital economy. *Financial Law Review*, 31(3), 71-85.
- Stankovic, J. J., Marjanovic, I., Drezgic, S., & Popovic, Z. (2021). The digital competitiveness of European countries: A multiple-criteria approach. *Journal of Competitiveness*, 13(2), 117-134.
- Yılmaz, Y. (2021). Dijital ekonomiye geçiş süreci, ölçümü ve dijitalleşme verimlilik ilişkisi. *İstanbul İktisat Dergisi*, 71(1), 283-316.
- Yüksel, B., & Artar, O. K. (2022). Türkiye’de dijitalleşme ve ülke ekonomisi üzerindeki olası etkilerinin değerlendirilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Working Paper Series*, 3(2), 99-116.